

ITINERARI FORMATIU UNITAT DOCENT: PSIQUIATRIA

Versió 9

Aprovat per la Comissió de Docència el 19 de novembre de 2024

Autors: Dra. SARA CRIVILLES MAS i Dr. JUAN DAVID BARBERO VALVERDE

CAP UNITAT DOCENT: Dr. DIEGO J. PALAO VIDAL

TUTORS: Dr. Alex Ferrer

Dr. Martí Guinovart

Dr. Juan David Barbero Valverde

1 - Objectius generals i específics per a la formació.

Generals

Tenir una visió integral de la malaltia mental, prestant atenció al coneixement de l'origen, tractament i atenció dels malalts mentals, des del respecte i la garantia de els drets dels pacients.

Específics

- Estar capacitat per realitzar una exploració psicopatològica precisa, que permeti fer una orientació diagnòstica adequada, coneixent les tècniques d'entrevista psiquiàtrica, la realització de la història clínica de salut mental i la realització de proves diagnòstiques complementàries (psicometria, anàlisi de laboratori, neuroimatge).
- Estar capacitat per seleccionar l'enfocament psicofarmacològic i psicoterapèutic adequat coneixent amb un nivell d'excel·lència les indicacions precises dels fàrmacopsicotrops, les interaccions farmacològiques, el mode d'administració i la posologia i el monitoratge plasmàtic, si cal. Igualment, conèixer la tècnica de l'electroconvulsoteràpia i les seves aplicacions, i la utilització adequada dels recursos socio-sanitaris de la sanitat pública.
- Conèixer a fons l'evolució, el seguiment i el pronòstic de les malalties mentals en un entorn hospitalari i ambulatori.
- Estar capacitat per donar resposta adequada als diversos problemes complexos del malalt psiquiàtric en les diferents subespecialitats (psicogeriatría, psiquiatria infantil, neuropsiquiatria, toxicomanies).

- Conèixer àmpliament el component social i comunitari propi de les actuacions de la salut pública en general i de la psiquiatria en particular.
- Adquirir un nivell de coneixements tècnics i actualitzacions científiques mitjançant la participació en sessions clíniques, bibliogràfiques, de neuropsiquiatria, i participar en línies de recerca rellevants per al desenvolupament de l'especialitat.

2. Durada de la formació i Cronograma.

La durada de la formació a la unitat docent de psiquiatria és de 5 anys.

Cronograma:

ESPECIALITAT PSIQUIATRIA

Any residència	Rotació	Durada en mesos	Dispositiu
R1	Neurologia	2 mesos	Hospitalització neurologia CSPT
	Medicina interna	2 mes	Servei urgències CSPT
	UCIAs psiquiatria	1 mes	Unitat UCIAS PSQ
	Unitat Aguts Psiquiatria	4 mesos	Unitat d'aguts psiquiatria CSPT
	Interconsulta Psiquiatria Adults	2 mes	Servei d'Urgències CSPT
R2	Centre de Salut Mental Infanto-Juvenil	5 mesos	CSMIJ CSPT
	Centre de Salut Mental Adults	6 mesos	CSMA CSPT
R3	Programa Psicogeriatría	2 mesos	CSMA CSPT
	Programa Depressió Resistent	2 mesos	CSMA CSPT
	Rehabilitació Psiquiàtrica i Psicosocial	2 mesos	Centre de Dia Antaviana CSPT
	Programa Primers Episodis Psicòtics (PEPs)	2 mesos	CSMA CPST
	Programa Especialitzat SEMSDI	1 mesos	CSMA CSPT
R4	Hospitalització domiciliària	3 mesos	HDOM CSPT
	Hospital de dia	3 mesos	Hospital de dia CSPT
	Programa Especialitzat SEMSDI	1 mes	CSMA CPST
	Rotació externa	4 mesos	Lliure elecció
R5	Unitat Aguts Psiquiatria	1 mesos	Unitat d'aguts psiquiatria CSPT
	CASD	4 mesos	CASD CSPT
	Psiquiatria d'enllaç i psicosomàtica	4 mesos	Unitat d'Urgències psiquiàtriques CSPT

3. Competències professionals a adquirir segons any de residència, detallant activitats assistencials i calendari de rotacions

3.1. R1

1.- Calendari de rotacions

R1	Neurologia	2 mesos	Hospitalització Neurologia CSPT
	Medicina Interna	2 mes	Servei Urgències CSPT
	Urgències Psiquiatria	1 mes	Unitat UCIAS PSQ
	Unitat Aguts Psiquiatria	4 mesos	Unitat d'aguts Psiquiatria CSPT
	Interconsulta Psiquiatria Adults	2 mesos	Servei d'Urgències CSPT

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

Neurologia

Realitzar una correcta història clínica, familiaritzar-se amb la exploració neurològica, els seusexploracions complementàries i els tractaments propis de la especialitat.

Introducció al maneig de pacients amb patologia neuropsiquiàtriques des de punt de vista neurològic.

Medicina interna

Realitzar una correcta història clínica i una orientació diagnòstica inicial.

Conèixer el maneig de patologies somàtiques en unitats d'urgències i emergències mèdiques.

Unitat de hospitalització de aguts + UCIAS psiquiatria

Conèixer al malalt psiquiàtric agut, començar a realitzar una història clínica i una exploració psicopatològica adequades, començar a conèixer les indicacions, utilitat i efectes secundaris de els psicòtrops.

Interconsulta Psiquiatria adults

Maneig de la malaltia orgànica en pacient hospitalitzat i que presenta comorbiditat psiquiàtrica.

Coneixement d'interaccions medicamentoses de diversos fàrmacs i de quadres psiquiàtrics secundaris a malalties orgàniques u altres medicaments (p.ex. corticoides).

3.2. R2

1.- Calendari de rotacions

R2	Centre de Salut Mental Infanto-Juvenil	5 mesos	CSMIJ CSPT
	Hospitalització Infanto-juvenil	6 mesos	Planta d'hospitalització infanto-juvenil

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

Centre de salut mental infantojuvenil

Conèixer la patologia psiquiàtrica específica de l'infant i l'adolescent a l'àmbit ambulatori (TDAH, TEA, trastorns de conducta, TCA, depressió de l'adolescent, etc.).

Desenvolupament d'habilitats diagnòstiques i terapèutiques en l'enfocament infanto-juvenil, relació amb els diversos agents implicats en el seguiment dels pacients (psicologia, estimulació precoç, escoles, residències de retards mentals).

Unitat de hospitalització de aguts infanto-juvenil

Realitzar correctament l'entrevista clínica i exploració psicopatològica en pacient infantil i adolescent.

Orientació diagnòstica apropiada en les patologies més freqüents a les unitats d'hospitalització infanto-juvenil, orientació terapèutica correcta, relació amb els pares i tutors.

Treball amb equip multidisciplinari.

3.3. R3

1.- Calendari de rotacions

R3	Programa Psicogeriatria	2 mesos	CSMA CSPT
	Programa Depressió Resistent	2 mesos	CSMA CSPT
	Rehabilitació Psiquiàtrica i Psicosocial	2 mesos	Centre de Dia Antaviana CSPT
	Programa Primers Episodis Psicòtics (PEPs)	2 mesos	CSMA CPST
	Programa Especialitzat SEMSDI	1 mes	CSMA CSPT

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

Centre de salut mental adults

Maneig ambulatori del malalt mental, orientació diagnòstica i terapèutica adequada, maneig a llarg termini del pacient psiquiàtric, excel·lència en pacients refractaris i amb complexitat afegida (comorbiditat, problemes socials), coneixement de antipsicòtics intramusculars, clozapina , psicofàrmacs a general i recursos soci sanitaris (centre de teràpia ocupacional, residències de retards mentals adults).

Psicogeriatria

Estudi del deteriorament cognitiu en pacient psiquiàtric. Maneig de les malalties psiquiàtriques cròniques en la persona gran. Estudi i tractament de les alteracions conductuals en la persona gran a nivell ambulatori i hospitalari.

Programa Depressió resistent

Atendre o conèixer els símptomes depressius refractaris a tractament farmacològic en pacient ambulatori i utilització del programa d'administració intranasal desketamina i de les teràpies de neuromodulació.

Centre de rehabilitació psiquiàtrica i psicosocial

Introducció a l'avaluació psicomètrica en pacients crònics. Valoració i maneig del deteriorament funcional dels pacients afectes de patologies deteriorant i amb evolució a la cronicitat.

Coneixement de les bases del tractament psicoterapèutic en tècniques de rehabilitació cognitiva i funcional en el pacient crònic (Trastorn Bipolar, Trastorn Esquizoafectiu , Trastorns psicòtics)

Programa Primers Episodis Psicòtics (PEPs)

Diagnòstic i tractament del pacient jove amb un primer episodi psicòtic i un estat d'alt risc.

Iniciar-se en el coneixement de treball multidisciplinari en equip en pacient jove amb símptomes psicòtics.

Programa especialitzat SEMSDI

Estudi diagnòstic i funcional dels trastorns relacionats amb el dèficit intel·lectual.

Maneig psicofarmacològic de les alteracions conductuals en pacient amb dèficit intel·lectual.

Coneixement dels recursos específics de la xarxa de salut mental i centres residencials.

Introducció al tractament psicoterapèutic daquests trastorns.

3.4. R4

1.- Calendari de rotacions

R4	Hospitalització domiciliària	3 mesos	HDOM CSPT
	Hospital de dia	3 mesos	Hospital de dia CSPT
	Programa Especialitzat SEMSDI	1 mes	CSMA CPST
	Rotació externa	4 mesos	Lliure elecció

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

Hospitalització Domiciliària

Estudi dels diagnòstics de patologies agudes en àmbit domiciliari.

Maneig dels protocols de tractament psicofarmacològic del pacient agut a domicili.

Anamnesi i exploració psicopatològica del pacient agut al seu domicili.

Hospital de dia

Seguiment de pacients post alta hospitalària, familiarització amb el pacient psicòtic subagut, seguiment de pacients amb trastorn de conducta alimentària, seguiment de pacients amb trastorns de conducta associats a trastorns de la personalitat (p.ex. trastorn límit de personalitat).

Programa especialitzat SEMSDI

Estudi diagnòstic i funcional dels trastorns relacionats amb el dèficit intel·lectual.

Maneig psicofarmacològic de les alteracions conductuals en pacient amb dèficit intel·lectual.

Coneixement dels recursos específics de la xarxa de salut mental i centres residencials.

Introducció al tractament psicoterapèutic d'aquests trastorns.

Rotació externa

Segons l'elecció del resident, l'objectiu general és observar el funcionament d'una equip especialitzat en alguna àrea d'interès psiquiàtric, en centres de referència que han assolit l'excel·lència en aquestes àrees (p.ex. programa CAMEO de Cambridge per alsepsodis psicòtics, p.ex. programa de primers brots psicòtics Dr. McGorry , Melbourne, etc).

3.5. R5

1.- Calendari de rotacions

R5	Unitat Aguts Psiquiatria	1 mes	Unitat d'aguts psiquiatria CSPT
	CASD	4 mesos	CASD CSPT
	Psiquiatria d'enllaç i psicossomàtica	4 mesos	Unitat d'Urgències psiquiàtriques CSPT

Unitat Aguts Psiquiatria

Conèixer al malalt psiquiàtric agut, començar a realitzar una història clínica i una exploració psicopatològica adequades, començar a conèixer les indicacions, utilitat i efectes secundaris de els psicòtrops.

Centre d'Atenció a les drogodependències i Unitat de Desintoxicació

Maneig de l'addicció a substàncies tòxiques en un context hospitalari i ambulatori, aprenentatge de pautes de desintoxicació i coneixement dels recursos socio-sanitaris associats al consum de tòxics.

Psiquiatria d'enllaç i psicossomàtica

Maneig de situacions de crisi en el pacient agut i urgent. Maneig del pacient amb patologia psicossomàtica i interacció amb altres especialitats mèdiques.

Anamnesi i exploració psicopatològica al pacient agut.

Maneig de les alteracions conductuals secundàries a trastorns psiquiàtrics.

Exploració i maneig de les conductes suïcides i per a suïcides a urgències.

4. Guàrdies de l'especialitat

R1

Número al mes: mínim de 3, màxim de 4 guàrdies. Mitjana anual com a màxim 4 guàrdies al mes.

Dispositiu durant els primers mesos a Urgències de Medicina, Urgències de Psiquiatria.
Posteriorment a Nivell de responsabilitat: supervisió total presencial per part d'un adjunt.

R2

Número al mes: mínim de 3, màxim de 4. Mitjana anual com a màxim 4 guàrdies al mes.
Dispositiu Urgències de Psiquiatria.
Nivell de responsabilitat: Supervisió total presencial per part de l'adjunt.

R3

Número per mes: mínim de 3, màxim de 4. Mitjana anual com a màxim 4 guàrdies al mes.
Dispositiu Urgències de Psiquiatria.
Nivell de responsabilitat: Supervisió parcial presencial i total en forma de consulta.

R4

Número per mes: mínim de 3, màxim de 4. Mitjana anual com a màxim 4 guàrdies al mes.
Dispositiu Urgències de Psiquiatria.
Nivell de responsabilitat: Supervisió en forma de consulta.

R5

Número per mes: mínim de 3, màxim de 4. Mitjana anual com a màxim 4 guàrdies al mes.
Dispositiu Urgències de Psiquiatria.
Nivell de responsabilitat: Supervisió en forma de consulta.

Objectius d'aprenentatge a les guàrdies:

Exploració psicopatològica en patologia aguda urgent

Maneig de l'entrevista al pacient agut i en familiars acompanyants.

Presa de decisions progressives adequades a l'any de residència respecte a decisions farmacològiques, destinació a l'alta, tipologia d'ingrés.

Aprenentatge en el maneig de mesures de control i seguretat del pacient i l'entorn en alteracions conductuals de risc.

5. Sessions clíniques i bibliogràfiques específiques.

5.1. Programa Transversal de Formació

- **Programa Transversal Comú** que es realitza de forma conjunta i transversal per als residents de la Corporació Sanitària Parc Taulí .

El Pla de Formació Comú (PFC) ha estat dissenyat per la Comissió de Docència per millorar i complementar les competències professionals transversals definides als programes de Formació Sanitària Especialitzada, que es durà a terme durant els dos anys de residència. Els cursos a realitzar serien:

R1:

Corporació Sanitària Parc Taulí : Estructura i organització

Sistema informàtic, història clínica i recepta electrònica.

Formació institucional COVID19

Atenció inicial al pacient a urgències: una visió integradora

Prevenició de riscos laborals, manual d'autoprotecció

Curs de seguretat del pacient

Curs del maneig del dolor agut intrahospitalari

Curs de comunicació i salut I

Curs ressuscitació cardiopulmonar bàsica

R2

Curs de comunicació i salut II

Curs de recerca i innovació per a residents

Curs de ressuscitació cardiopulmonar avançada

Veure document “Pla de Formació Comú” al següent enllaç:

<http://www.tauli.cat/tauli/docencia/docencia-de-postgrau/ser-resident-al-parc-tauli> .

- **Programa Transversal Troncal**, Programa curs MEF/PEF/Infermeria en Salut Mental que s'imparteix de manera conjunta i transversal amb altres residents de l'Especialitat de Salut Mental (MIR, PIR, EIR) de la comunitat autònoma. De setembre a juny amb una freqüència setmanal i obligatorietat d'assistència al 80% de les classes mínim. La càrrega docent és de 108 hores, més de 2 hores de la sessió inaugural i la clausura. El programa s'organitza en sessions de 3 hores de durada a la tarda distribuïdes en un període de 9 mesos.

5.2. Quadre de sessions clíniques i bibliogràfiques generals de la Unitat.

Sessions específiques per a R1, R2, R3, R4 i R5

Sessions setmanals clíniques i sessions setmanals bibliogràfiques en què els residents entren a formar part del calendari planificat juntament amb els adjunts del servei.

Fem una mitjana de 2 sessions clíniques i 2 sessions bibliogràfiques cada resident per any. Sent sempre supervisats per un adjunt, tenint un grau de supervisió decreixent segons l'any de residència.

Sessions multidisciplinars amb Medicina Interna i Neurologia, al programa de Neuropsiquiatria.

6. Oferta d'activitats de recerca per a la participació pels residents.

Línies de investigació de la Unitat:

- Esquizofrènia, Primers episodis psicòtics. Sd negatiu a Esquizofrènia
- Tractament antipsicòtic i conseqüències en salut física
- Trastorn Bipolar, Associació de Trastorn Bipolar i malalties autoimmunes.
- Teràpia Electroconvulsiva de manteniment a Trastorn Depressiu Major.
- Suïcidi
- Prevenció del Suïcidi
- Noves Tecnologies aplicades a la Salut mental
- Trastorns afectius i diferències de gènere

Beques CIR/CSPT:

Hi ha diverses beques CIR en curs actualment al servei. Sobre:
Trastorn Bipolar. Esquizofrènia Suïcidi

Beques FIS:

Teràpia Electroconvulsiva de manteniment a Trastorn Depressiu Major.

ICI Finançament Institut Carles III :

SchizOMICS .

Serveis de la Oficina de Investigació:

- Assessorament metodològic
- Disseny de projectes
- Estadística
- Informació convocatòries
- Informació i suport per la gestió dels principis de legalitat referent a tasques de recerca
- Habilitar i gestionar els circuits i requeriments necessaris per fer investigació de qualitat.
- Altres serveis específics relacionats amb la investigació
- Assistència, com oient, a les sessions del CEIC.

7. Participació en cursos i congressos de l'especialitat.

Els residents participen en els següents cursos durant la residència:

R1

- Curs de Formació per a Residents de Salut Mental de l' Acadèmia de Ciències Metges i de la Salut de Catalunya i Balears (Institut d'Estudis de la Salut).
- Curs d'Actualització a Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí
- Curs de introducció a la Teràpia Electroconvulsiva (Hospital de Bellvitge, 10 hores)
- Curs per el ús de la història clínica electrònica amb HCIS/DXC.
- Curs de suport vital bàsic i avançat.

R2

- Sessió clínica de Psiquiatres Clínics, a la Acadèmia de Ciències Metges de Catalunya i Balears. Societat Catalana de Psiquiatria.
- Curs de Actualització a Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí de Sabadell.
- Seminari "La psicosis a ho llarg de la vida". El Escorial.
- Jornada de Clausura de la Societat Catalana de Psiquiatria .
- Congrés Nacional de Psiquiatria

R3

- Curs de psicometria de la Societat Catalana de Psiquiatria
- Jornada Clausura de la Societat Catalana de Psiquiatria
- Curs de Actualització a Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí
- Curs Nacional de Actualització a Psiquiatria.
- Congrés Nacional de Psiquiatria.

R4

- Curs de introducció ala investigació orientat a residents Hospital Clínic de Barcelona.
- Curs de tractament psicològic cognitiu conductual dirigit a psiquiatres. Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental (Barcelona).
- Curs de Actualització a Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí de Sabadell.
- Jornada Clausura de la Societat Catalana de Psiquiatria.
- Congrés Nacional de Psiquiatria

R5

- Curs de introducció a la investigació orientat a residents. Hospital Clínic de Barcelona.
- Curs de tractament psicològic cognitiu conductual dirigit a psiquiatres. Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental (Barcelona).
- Curs de Actualització a Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí de Sabadell.
- Jornada Clausura de la Societat Catalana de Psiquiatria.
- Congrés Nacional de Psiquiatria
- Congrés internacional específic segons interès del resident

Els cursos obligatoris seran finançats per l'hospital.